

Üstökösök

1991 periodikus üstökösei

Idén 21 periodikus üstökös visszatérése várható. Ezek közül a Harrington–Wilson-üstökös visszatérése bizonytalan, hiszen 1952-es felfedezése óta senki sem látta, pedig már ötször volt perihéliumban azóta. 12 üstökös most tér vissza először felfedezése után, ezért ezen a téren is van némi bizonytalanság. Amatőr szempontból 5 objektum érdekes (l. még előző számunkat), bár néhányuk fényessége kérdéses. Az alábbiakban folytatjuk az érdekesebb objektumok ismertetését.

P. Metcalf-Brewington. 1906 decemberében fedezte fel Joel Metcalf. Maximális fényessége 13^m volt, majd gyorsan halványodott. A mindössze hat hét hosszúságú megfigyelési időszak bizonytalanná tette a pályaszámítást. Ezután 84 évig nem látta senki, pedig sokat keresték. Pontosán 10 napközelég során sem sikerült a nyomára bukkanni, s erre idén sem volt sok esély. Január 7-én azonban Howard Brewington felfedezte második üstökösét, melyről hamarosan kiderült, hogy a 8^m – 9^m -s objektum azonos Metcalf elvesztett üstökösével. Mivel fényességét csak 15^m – 16^m -ra jelezték előre, ez 7^m -s növekedést jelent, ami figyelemre méltó dolog, bár nem egyedülálló.

P. Swift-Gehrels. 1889. november 16-án fedezte fel Lewis Swift, és két hónapig észlelték a világ különböző pontjairól. Ennek ellenére csak 84 év, azaz 9 keringés megtétele után akadt rá Tom Gehrels, 1973-ban. 1981-es visszatérések a kóma átmérője elérte a 140 ezer km-t, fényessége pedig a 11^m -t. Hazánkból is többen észlelték. Idei visszatérések maximális fényessége csak 14^m lesz.

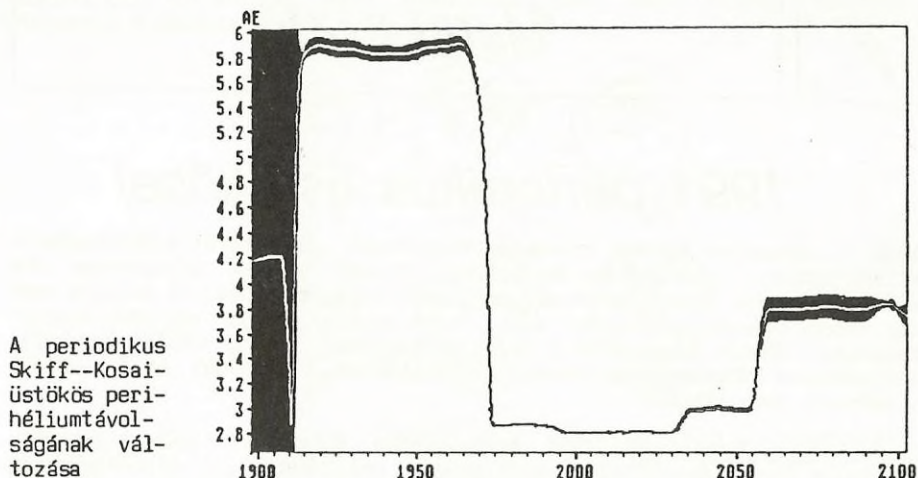
P. Hameda-Campos. 1978-as felfedezésekor éppen kitörésben volt, 10^m -s fényességnél. Ezek után nem meglepő, hogy 1984-ben nem sikerült nyomára bukkanni. Jó lenne az idén észlelni, mert ha most szem elől tévesztjük, csak a 21. sz. végén kerül ismét megfigyelésre kedvező helyzetbe, amikor a perihélium távolsága több keringés alatt 0,95 Cs.E.-re csökken.

P. Van Biesbroeck. Amatőr szempontból érdektelen objektum, legalábbis 2075-ig, amikor perihéliumtávolsága 1,9 Cs.E.-re csökken, s fényessége 3^m -val növekszik. Érdekességét az adja, hogy 1845. márc. 10-én szakadt ki egy nagy üstökösből, a P. Neujmin 3 üstökös társaságában. Közvetlenül ezután a két darab megközelítette a Jupitert, és az különbözőképpen perturbálta őket.

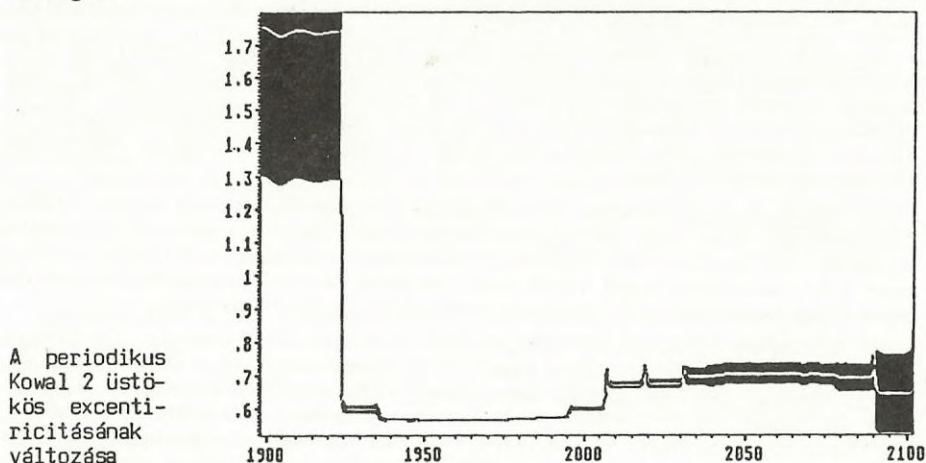
P. Hartley 1. Az üstökös mozgásában erőteljes zavarok mutatkoznak, így csak átfogó kutatás vezethet eredményre. Szerencsés körülménynek mondható, hogy a perihélium idején lesz oppozícióban, ezért van remény a fellelésére. Számított maximális fényessége 16^m .

P. Skiff-Kosai. Brian Skiff fedezte föl 1977. febr. 13-án, majd Kosai öt nappal később találta rá. Először kisbolygónak nézték. Csak kevés pozícióbecslés készült, így a pálya meglehetősen bizonytalan. Annyi mindenesetre biztos, hogy perihéliumtávolsága többször jelentősen módosult. Maximális

fényességét 1992-ben éri el, 17^m -nál.

P. Kowal 2. Charles Kowal fedezte fel 1979. jan. 27-én. Szerencsére a pályaelemek nem módosultak jelentősen, így remény van az üstökös megtalálására, annál is inkább, mivel az év végén eléri a 12^m -t. A visszszámolt pályaelemek alapján 1924-ben kerülhetett a Naprendszer térségébe.

P. Kowal-Mrkos. Antonin Mrkos mint kisbolygót azonosította 1984-ben. Néhány nappal később Charles Kowal felvételei alapján tárták fel üstökös mivoltát. Mindössze 8 észlelésből számítottak pályát, így az meglehetősen pontatlan. Annyi bizonyos, hogy 1989-ben 2,0 Cs.E.-ről 2,5 Cs.E.-re nőtt a perihéliumtávolság. Fényessége talán eléri a 20^m -t, és a perihélium alatt oppozícióban álló üstököst sikerül elcsípni.

Jost Jahn cikke alapján (Sterne und Weltraum 1991/1) fordította Verő Barbara és Kelecsényi Zita